

Regeringens proposition

2007/08:59

Prop. 2007/08:59

Förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag

Prop.
2007/08:59

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 21 februari 2008

Fredrik Reinfeldt

Mats Odell
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att vissa företag ska få fortsätta att driva finansieringsrörelse till utgången av juni månad år 2009 utan krav på tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Detta sker genom en ändring av en övergångsbestämmelse i lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

De företag som berörs är företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt, via ett företag med vilket det finns ett nära samband, tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

Skälet till förlängningen är att ytterligare tid krävs för att slutföra beredningen av frågan om det ska införas ett permanent undantag i stället för övergångsbestämmelsen. I avvaktan på detta bör giltighetstiden för övergångsbestämmelsen förlängas med ett år.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Bakgrund	6
5	Förlängning av övergångstiden.....	10
6	Ekonomiska konsekvenser.....	11
7	Ikraftträdande.....	12
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 2008....	13

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse Prop. 2007/08:59

Häri genom föreskrivs att 29 § lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹

Till och med den 30 juni 2008 behövs inte tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse för finansieringsrörelse som drivs av ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt via ett företag med vilket det finns ett nära samband tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

Till och med den 30 juni 2009 behövs inte tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse för finansieringsrörelse som drivs av ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt via ett företag med vilket det finns ett nära samband tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:367.

Enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse behöver den som avser att driva finansieringsrörelse tillstånd av Finansinspektionen innan rörelsen får påbörjas. Det är emellertid inte all finansieringsrörelse som fordrar tillstånd. Av en bestämmelse i 29 § lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att det till och med den 30 juni 2008 inte behövs tillstånd för finansieringsrörelse som drivs av ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt, via ett företag med vilket det finns ett nära samband, tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten. I en promemoria som har utarbetats inom Finansdepartementet har föreslagits att övergångsbestämmelsens giltighetstid förlängs med ett år. *Sveriges riksbank, Finansinspektionen, Konkurrensverket, Svenska Bankföreningen, Finansbolagens Förening, Svenskt Näringsliv, Ericsson Credit AB och Volvo Treasury AB har yttrat sig över promemorian.* Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi2005/5057).

I denna proposition behandlas det förslag som lagts fram i promemorian.

Lagrådet

Den lagändring som föreslås är av enkel karaktär. Den består i att slutdatumet i en övergångsbestämmelse i lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse förlängs med ett år. Lagrådets hörande har därför inte ansetts nödvändigt.

Definitionen av finansieringsrörelse

Lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse trädde i kraft den 1 juli 2004. Ett centralt begrepp i den lagen är finansieringsrörelse. Med finansieringsrörelse avses enligt 1 kap. 4 § nämnda lag rörelse i vilken det ingår näringsverksamhet som har till ändamål att

1. ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten, direkt eller indirekt via ett företag med vilket det finns ett nära samband, och
2. lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (leasing).

Nära samband ska anses finnas mellan företag som ingår i samma koncern eller på annat sätt har, genom gemensamt ägande, avtal eller liknande, sådan samhörighet att den ekonomiska utvecklingen för ägaren eller ett eller flera av företagen är väsentligen beroende av utvecklingen i ett eller flera av de andra företagen.

Finansieringsrörelse är som regel tillståndspliktig och ska stå under tillsyn av Finansinspektionen. För en sådan rörelse gäller ett antal specifika rörelseregler. Dessa finns bl.a. i den nyss nämnda lagen om bank- och finansieringsrörelse och i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Till verksamhet som faller under definitionen hör bl.a. ett företags kreditgivning i samband med försäljning av varor och tjänster i kombination med dess direkta eller indirekta upplåning från allmänheten.

Undantag från tillståndsplikt för säljstödande verksamhet

Även om viss verksamhet faller under definitionen av finansieringsrörelse i lagen om bank- och finansieringsrörelse kan den vara undantagen från tillståndsplikt enligt 2 kap. 3 § i samma lag. I den bestämmelsen görs undantag för bl.a. företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av *företaget i fråga*. Ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs – inte av företaget i fråga – utan av ett *annat företag i samma koncern* eller motsvarande utländska företagsgrupp undantas emellertid inte från tillståndsplikt enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. I övergångsbestämmelsen i 29 § lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse görs det dock ett undantag. Där framgår att till och med den 30 juni 2008 behövs inte tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för finansieringsrörelse som drivs av ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp. Detta undantag gäller dock bara under förutsättning att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt, via ett företag med vilket det finns ett nära samband, tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

Det bör i detta sammanhang noteras att ett företag som finansierar sin verksamhet på något annat sätt än genom att – direkt eller indirekt – låna upp medel från allmänheten över huvud taget inte driver finansieringsrörelse. Ett sådant företag får alltså lämna kredit utan tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Ett företag som använder egna medel eller som lånar pengar i t.ex. en bank eller ett kreditmarknadsföretag lånar inte upp medel från allmänheten.

I det följande redovisas vad som anfördes som bakgrund till de nämnda undantagsbestämmelserna av regeringen (prop. 2002/03:139 s. 228 ff) och av riksdagen (2003/04FiU15 s. 19 ff).

Regeringens förslag 2003

I juni 1995 tillsatte regeringen en kommitté (Banklagskommittén) med uppdrag att utreda bl.a. behovet av det regelverk som styr framför allt bankers och andra kreditinstituts verksamhet. Banklagskommittén lämnade bl.a. betänkandet *Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag* (SOU 1998:160). I en promemoria som utarbetades inom Finansdepartementet (Reformerade bank- och finansieringsrörelseregler, Ds 2002:5) omarbetades flera av förslagen i betänkandet, bl.a. till följd av synpunkter framförda under remissbehandlingen av betänkandet.

Banklagskommittén föreslog en ny definition av finansieringsrörelse. Som ett komplement till denna definition föreslog Banklagskommittén att tillstånd inte skulle krävas för finansiering i form av anstånd med betalning av köpeskilling eller finansiering i samband med avsättning i något led av varor som framställs eller säljs av ett företag eller i samband med tjänster som säljs av företaget. Som skäl för detta anförde kommittén att verksamheten hade så lågt skyddsvärde att den inte behövde regleras.

I departementspromemorian frångicks dock Banklagskommitténs förslag. I den föreslogs i stället att ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av företaget i fråga inte ska behöva tillstånd för verksamheten. Ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som säljs – inte av företaget i fråga – utan av ett annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp undantogs emellertid inte från tillståndsplikt, eftersom det ansågs vara en förändring av gällande rätt som inte var förenlig med EG-rättens definition av kreditinstitut.

Mot bedömningen i promemorian invände Finansbolagens Förening att det var nödvändigt att införa ett undantag från tillståndskrav för de fall i vilka en koncern fungerar som en enhet men delar upp verksamheten i skilda juridiska personer och där finansieringen tillhandahålls av ett av koncernföretagen samtidigt som tjänsterna erbjuds eller varorna säljs av ett annat eller andra företag inom koncernen. Regeringen uttalade en viss förståelse för föreningens synpunkt att koncernen borde behandlas som en enhet, men ansåg att övervägande skäl talade för den bedömning som gjordes i promemorian. Regeringen föreslog därför i prop. 2002/03:139 inte någon ändring av promemorians förslag.

Finansutskottet tillstyrkte regeringens förslag att tillstånd inte ska krävas för bolag som ger kredit till kunder som köper bolagets egna varor eller tjänster.

Under beredningen av propositionen i Finansutskottet framfördes emellertid av företrädare för Ericsson Treasury Services Aktiebolag (Ericsson) m.fl. att undantaget från tillståndsplikt som gäller ett företags kreditgivning till dess egna kunder borde utvidgas till att omfatta även situationen när krediter ges till kunder till andra företag inom koncernen för köp av dessa företags varor och tjänster. På så sätt skulle det system som redan gällde behållas. Skälet angavs vara att ett utvidgat undantag möjliggjorde att kundkreditverksamheten inom en koncern kunde centraliseras och effektiviseras. Det påpekades vidare av Ericsson att det är ologiskt att undanta kreditgivning som sker till kunder i samma bolag som det som säljer varorna men inte ifall kreditgivningen samlas i ett gemensamt bolag.

Utskottet konstaterade att enligt regeringens förslag omfattades denna verksamhet inte av tillståndsplikt enbart om medel inte lånas upp från allmänheten. Förekom indirekt upplåning från allmänheten, t.ex. via en internbank, krävdes enligt förslaget tillstånd. Utskottet anförde att denna ordning hindrar en effektiv hantering av kundkrediter inom industriella koncerner och försvarar för företagen att ordna med kundkrediter, som är en viktig förutsättning vid försäljning av varor och tjänster.

Utskottet konstaterade vidare att det i propositionen inte fanns någon redogörelse för hur frågan regleras i andra länder. Det har, anförde utskottet, gjorts gällande av Ericsson m.fl. att förslaget eventuellt innebär en konkurrensbegränsning för svenska företag. Utskottet ansåg, med hänsyn till vad som anförts, att mycket talade för att tills vidare behålla nuvarande tillämpning, men att regeringen ytterligare bör analysera frågan, bl.a. är det osäkert om förslaget är förenligt med EG-rätten. Utskottet föreslog därför en bestämmelse i lagen om införande av lagen om bank- och finansieringsrörelse, som innebar att berörda företag fick fortsätta att bedriva verksamhet t.o.m. den 30 juni 2006. Utskottet ansåg att regeringen i god tid före denna tidpunkt borde återkomma till riksdagen med ställningstagande och förslag rörande dessa företags verksamhet efter detta datum. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget.

I enlighet med riksdagens beslut infördes därför bestämmelsen i 29 § lagen om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, av vilken det framgick att till och med den 30 juni 2006 behövdes inte tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för finansieringsrörelse som drivs av ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet och att företaget bara indirekt, via ett företag med vilket det finns ett nära samband, tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

Regeringen behövde emellertid längre tid än till den 30 juni 2006 för att bereda frågan om eventuellt permanent undantag för finansieringsrörelse i nu aktuellt avseende. Det gällde såväl frågan om undantaget är förenligt med EG-rätten som den närmare utformningen av ett eventuellt undantag. En fullgod utredning av frågan bedömdes inte kunna klaras av före den i lagen angivna tidpunkten. Övergångstiden i 29 § lagen om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse förlängdes därför till utgången av juni månad år 2008 (prop. 2005/06:121, bet. 2005/06:FiU29, rskr. 2005/06:250).

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 29 § lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse om att tillstånd inte behövs för ett företag som tillhandahåller finansiering till kunder till andra företag i samma koncern för köp av dessa företags varor och tjänster förlängs med ett år till och med den 30 juni 2009.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Inom Finansdepartementet pågår det ett arbete med en promemoria som behandlar frågan om bestämmelsen i 29 § lagen (2004:298) om införande av lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska permanentas eller om någon annan lösning ska väljas. Beredningen av den promemorian och kommande lagstiftning, beräknas kunna avslutas under 2008 men kan inte vara avslutad i så god tid att en permanent reglering kan träda i kraft den 1 juli 2008 då den nuvarande övergångsbestämmelsen upphör att gälla. Övergångstiden behöver därför förlängas ytterligare. Det är lämpligt att övergångstiden förlängs med ett år, dvs. att den varar t.o.m. den 30 juni 2009.

Den föreslagna förlängningen av övergångstiden för företag som bedriver viss finansieringsrörelse förväntas inte öka Finansinspektionens tillsynsbyrå. Liksom tidigare kommer nämligen de företag som omfattas av den aktuella övergångsbestämmelsen inte att omfattas av inspektionens kontroll. Förslaget bedöms därför inte få några ekonomiska konsekvenser för Finansinspektionen.

De berörda företagen kan fortsätta att organisera sin finansieringsverksamhet i enlighet med hittills gällande system. Några negativa ekonomiska konsekvenser för företagen torde således inte heller uppstå på grund av förslaget.

Regeringens förslag: Lagändringen om en förlängning av övergångsperioden för vissa företag att få driva finansieringsrörelse utan krav på tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska träda i kraft den 1 juli 2008.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Övergångstiden för vissa företag att få driva finansieringsrörelse utan krav på tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse går ut den sista juni 2008. En förlängning av övergångstiden bör därför träda i kraft den 1 juli 2008.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Bildt, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth

Föredragande: statsrådet Odell

Regeringen beslutar proposition 2007/08:59 Förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag